

OBRAZAC 5

PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

I. OPĆI PODACI

IME I PREZIME: Lucija Periš

Naziv studija: Poslijediplomski sveučilišni studij Književnost i kulturni identitet

Matični broj doktoranda: 272

Stjecanje doktorata znanosti pokreće se: u okviru doktorskog studija

Akadska godina u kojoj je upisana 1. godina studija: 2019./2020.

Ime i prezime majke i/ili oca:

Datum i mjesto rođenja: {

Adresa: F

Telefon/mobitel: -

E-pošta: -

II. ŽIVOTOPIS

Obrazovanje (od novijega k starijem datumu):

2019. Poslijediplomski sveučilišni studij Književnost i kulturni identitet, Filozofski fakultet Osijek
2017. Program Pedagoško-psihološko-didaktičko-metodičke izobrazbe, Filozofski fakultet Osijek
2015. – 2017. Diplomski sveučilišni studij engleskoga (prevoditeljski smjer) i hrvatskoga jezika i književnosti (nastavnički smjer), Filozofski fakultet u Osijeku
2012. – 2015. Preddiplomski sveučilišni studij engleskoga i hrvatskoga jezika i književnosti, Filozofski fakultet u Osijeku
2008. – 2012. I. gimnazija Osijek
2000. – 2008. Osnovna škola Franje Krežme, Osijek

Radno iskustvo (od novijega k starijem datumu):

2020. – danas Asistentica na Odsjeku za kazališnu umjetnost, Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku
2019. Nastavnica engleskoga jezika, Obrtnička škola Osijek
2018. – 2020. Asistentica (vanjska suradnica) na Odsjeku za kazališnu umjetnost, Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku

Popis radova:

Izvorni znanstveni radovi

- Biskupović, Alen i Lucija Periš. "Konvencije teatra apsurdna u drami *Odbrojanje* Asje Srnec Todorović." *Krležini dani u Osijeku 2023.: Prvo desetljeće 21. stoljeća u hrvatskoj dramskoj književnosti i kazalištu – drugi dio*, uredili Martina Petranović i dr., Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Hrvatsko narodno kazalište u Osijeku i Filozofski fakultet u Osijeku, 2024, str. 59–73.
- Periš, Lucija. "Pravo na američki san: socijalna inkluzija osoba s invaliditetom u američkoj biografskoj drami." *Osobe s invaliditetom u umjetnosti, znanosti, odgoju i obrazovanju: Inkluzivne politike i prakse*, uredila Mirna Sabljar, Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku, 2024, str. 364–79.
- Biskupović, Alen i Lucija Periš. "Kazališna recepcija drama Tennesseeja Williamsa u Hrvatskoj tijekom dvijetisućitih." *Krležini dani u Osijeku 2022.: Prvo desetljeće 21. stoljeća u hrvatskoj dramskoj književnosti i kazalištu – prvi dio*, uredili Martina Petranović i dr., Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Hrvatsko narodno kazalište u Osijeku i Filozofski fakultet Osijek, 2023, str. 475–500.
- Periš, Lucija. "Reconceptualizing the Ill Body: Laurie Brooks's Jack McCall as the Hero of the Romantic Mode." *Breaking Stereotypes in American Popular Culture: Proceedings of the 10th Annual Conference of the Croatian Association for American Studies*, uredili Sanja Runtić et al., Filozofski fakultet u Osijeku, 2023, str. 57–77.
- Periš, Lucija. "Living up to the Victorian Ideals: Domestic Ideology and the Doctrine of Separate Spheres in Wilde's Comedies." *Gender and Power: A Collection of Essays*, uredila Olena Lytovka, Interdisciplinary Discourses, 2023, str. 100–13.
- Periš, Lucija. "Moć kulturnoga konteksta: Marasova adaptacija drame *Vesele žene windsorske* ili čitanje Shakespearea kroz imotske naočale." *Zbornik radova 5. međunarodnog znanstvenog skupa Europski realiteti – Moć*, uredile Iva Buljubašić i Marija Šain, Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku, 2023, str. 514–32.
- Biskupović, Alen i Lucija Periš. "Ivan Krnić's Theatre Criticism (1910–1911 and 1918–1921)." *Čovječanstvo pred izazovom vještačke inteligencije*, uredila Albina Fazlović, Evropski univerzitet Brčko, 2023, str. 43–51.
- Periš, Lucija. "About Theatre Criticism." *Contemporary Puppetry and Criticism*, uredili Igor Tretinjak i dr., Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku, 2022, str. 109–15.
- Periš, Lucija. "O kazališnoj kritici." *Suvremeno lutkarstvo i kritika*, uredio Igor Tretinjak, Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku, 2022, str. 105–11.
- Biskupović, Alen i Lucija Periš. "Političko kazalište devedesetih na primjeru drama Ive Brešana." *Krležini dani u Osijeku 2021.: Devedesete u hrvatskoj dramskoj književnosti i kazalištu – drugi dio*, uredili Martina Petranović i dr., Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Hrvatsko narodno kazalište u Osijeku i Filozofski fakultet u Osijeku, 2022, str. 40–55.
- Periš, Lucija. "Rodne uloge i ženski identitet u dramama *Dugo putovanje u noć* Eugenea O'Neill

i *Sjećam se mame* Johna Van Drutena.” *Anafora*, vol. 9, br. 1, 2022, str. 25–43.

Periš, Lucija. “Imagological Reading of Eugene O’Neill’s Plays: Nation and Its Representation in *Long Day’s Journey into Night* and *A Moon for the Misbegotten*.” *Kultura, nacija i diplomacija: Zbornik povodom 65. rođendana prof. dr. sc. Zlatka Kramarića*, uredile Kristina Peternai Andrić i Tatjana Ileš, Filozofski fakultet u Osijeku i Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku, 2022, str. 187–202.

Periš, Lucija. “Pasionska tradicija kao dio hrvatske kulturne baštine.” *Održivo nasljeđe: Zbornik radova znanstvenih konferencija Učiteljskog fakulteta na mađarskom nastavnom jeziku*, uredili Rita Horák i dr., Učiteljski fakultet na mađarskom nastavnom jeziku u Subotici, 2022, str. 221–29.

Periš, Lucija. “Disability as Otherness in Bernard Pomerance’s Play *The Elephant Man* and David Lynch’s Film Adaptation.” *Osobe s invaliditetom u umjetnosti, znanosti, odgoju i obrazovanju*, uredile Tatjana Ileš i Mirna Sabljar, Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku, 2021, str. 702–15.

Periš, Lucija. “Rethinking Space: Third Space and Hybridity in Doris Pilkington’s *Follow the Rabbit-Proof Fence* and Phillip Noyce’s Film Adaptation.” *In Lieu of Duration: Spatiotemporal Excursions in Literature, Film and Architecture*, uredio Maciej Stasiowski, Interdisciplinary Discourses, 2021, str. 97–118.

Periš, Lucija i Dragica Dragun. “Value and Genre Analysis of Verne’s Novel *Around the World in 80 Days*.” *Zbornik radova znanstvenih konferencija Učiteljskog fakulteta na mađarskom jeziku*, uredili Rita Horák i dr., Učiteljski fakultet na mađarskom nastavnom jeziku u Subotici, 2020, str. 168–78.

Periš, Lucija. “Redefinition of Femininity in the Post-War Society Portrayed in Hemingway’s *The Sun Also Rises* and Faulkner’s *The Sound and the Fury*.” *I, Too, Sing America*, uredili Jasna Poljak Rehlicki i Mislav Uzunić, Filozofski fakultet u Osijeku, 2016, str. 89–92.

Stručni radovi

Periš, Lucija. “Međuovisnost teksta i konteksta engleske književnosti.” *Anafora*, vol. 8, br. 1, 2021, str. 205–10.

Popis aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:

XXXV. Krležini dani. Osijek: Zavod za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe HAZU, Odsjek za povijest hrvatskog kazališta, Zagreb, HNK u Osijeku, Filozofski fakultet, Osijek, 5.–8. prosinca 2024. / naziv izlaganja: “Daniil Harms u hrvatskome kazalištu drugoga desetljeća 21. stoljeća”

XXXIV. Krležini dani. Osijek: Zavod za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe HAZU, Odsjek za povijest hrvatskog kazališta, Zagreb, HNK u Osijeku, Filozofski fakultet, Osijek, 7.–10. prosinca 2023. / naziv izlaganja: “Konvencije teatra apsurdna u drami *Odbrojanje* Asje Srnc Todorović” (koautorstvo s izv. prof. dr. sc. Alenom Biskupovićem)

XI. međunarodni znanstveni skup Čovječanstvo pred izazovom umjetne inteligencije. Brčko:

- Evropski univerzitet Brčko, 19. svibnja 2023. / naziv izlaganja: “Ivan Krnić’s Theatre Criticism (1910–1911 and 1918–1921)” (koautorstvo s izv. prof. dr. sc. Alenom Biskupovićem)
- XXXIII. Krležini dani. Osijek: Zavod za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe HAZU, Odsjek za povijest hrvatskog kazališta, Zagreb, HNK u Osijeku, Filozofski fakultet, Osijek, 7.–10. prosinca 2022. / naziv izlaganja: “Kazališna recepcija drama Tennesseeja Williamsa u Hrvatskoj tijekom dvijetisućitih” (koautorstvo s izv. prof. dr. sc. Alenom Biskupovićem)
- Breaking Stereotypes in American Popular Culture. Osijek: Filozofski fakultet u Osijeku, 9.–10. rujna 2022. / naziv izlaganja: “Reconceptualizing the Ill Body: Laurie Brooks’ Jack McCall as the Hero of the Romantic Mode”
- ‘Game Over!’: U.S. Drama and Theater and the End(s) of an American Idea(l). Madrid: Universidad Autónoma de Madrid, 1.–3. lipnja 2022. / naziv izlaganja: “Reinventing the American Idea(l): Addressing ‘the Black Man’s Burden’ in Twenty-First Century Theater”
5. Međunarodni skup Europski realiteti – Moć. Osijek: Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku, 25. ožujka 2022. / naziv izlaganja: “Moć kulturnoga konteksta: Čitanje Shakespearea kroz imotske naočale”
- International Conference on Gender Studies: Gender and Power. London: London Centre for Interdisciplinary Research, 26.–27. veljače 2022. / naziv izlaganja: “Living up to the Victorian Ideals: Domestic Ideology and the Doctrine of Separate Spheres in Wilde’s Comedies”
- XXXII. Krležini dani. Osijek: Zavod za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe HAZU, Odsjek za povijest hrvatskog kazališta, Zagreb, HNK u Osijeku, Filozofski fakultet, Osijek, 7.–10. prosinca 2021. / naziv izlaganja: “Političko kazalište devedesetih na primjeru drama Ive Brešana” (koautorstvo s izv. prof. dr. sc. Alenom Biskupovićem)
2. Međunarodna umjetnička i znanstvena konferencija Osobe s invaliditetom u umjetnosti, znanosti, odgoju i obrazovanju. Osijek: Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku, 2.–3. prosinca 2021. / naziv izlaganja: “Pravo na američki san: socijalna inkluzija osoba s invaliditetom u američkoj biografskoj drami”
- Međunarodna znanstvena konferencija Održivo nasljeđe: Sveučilište u Novom Sadu, Učiteljski fakultet na mađarskom jeziku u Subotici, 4.–6. studenoga 2021. / naziv izlaganja: “Pasijska tradicija kao dio hrvatske kulturne baštine”
- Međunarodna znanstvena konferencija Vrijednosne orijentacije novih naraštaja. Subotica: Sveučilište u Novom Sadu, Učiteljski fakultet na mađarskom jeziku u Subotici, 15.–17. listopada 2020. / naziv izlaganja: “Value and Genre Analysis of Verne’s Novel *Around the World in 80 Days*” (koautorstvo s izv. prof. dr. sc. Dragicom Dragun)
- Spatiality and Temporality International Conference. London: London Centre for Interdisciplinary Research, 4.–5. srpnja 2020. / naziv izlaganja: “Rethinking Space: Third Space and Hybridity in Doris Pilkington’s *Follow the Rabbit-Proof Fence* and Phillip Noyce’s Film Adaptation”
1. Međunarodna umjetnička i znanstvena konferencija Osobe s invaliditetom u umjetnosti, znanosti, odgoju i obrazovanju. Osijek: Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku, 5.–6. prosinca 2019. / naziv izlaganja: “Disability as Otherness in Bernard Pomerance’s Play *The Elephant Man* and David Lynch’s Film Adaptation”

III. NASLOV PREDLOŽENE TEME

Hrvatski jezik: Apsurdno u dramskome pismu pokreta Black Arts

Engleski jezik: The Absurd in the Drama of the Black Arts Movement

Na jeziku na kojem će se pisati rad (*ispuniti ako jezik rada nije hrvatski ili engleski*):

Jezik na kojem će se pisati doktorski rad: engleski

IV. OBRAZLOŽENJE TEME

Sažetak na hrvatskom jeziku (*maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima*):

Oslanjajući se na odabrani korpus dramskih tekstova Amirija Barake, Eda Bullinsa, Adrienne Kennedy te Edgara Whitea, rad će istražiti konvencije kazališta apsurdna u afroameričkome dramskom pismu pokreta Black Arts (1965.–1975.), čijim se formalnim početkom smatra trenutak kada je Baraka pokrenuo the Black Arts Repertory Theater u Harlemu, iako se i praizvedba njegove nagrađene drame *Dutchman* (Nizozemac, 1964.) može smatrati prijelomnom u tom smislu. Polazeći od temeljnih studija Martina Esslina, eseja “The Theatre of the Absurd” (1960.) te istoimene knjige (1961.), radom se nastoji dokazati da navedeni dramatičari na tragu teatra apsurdna odbacuju tradicionalne dramske konvencije, opredjeljujući se pak za statičnu dramsku radnju, logički nemotivirane događaje, odsustvo naznake mjesta i vremena radnje, okoštao jezik i plošne likove. Primjenom teorijsko-metodološkoga okvira Fanonove i Saidove postkolonijalne teorije, crnačkoga egzistencijalizma Lewisa Gordona te afropesimizma Franka Wildersona, osvijetlit će se povod nastanka afroameričkih drama apsurdna i s njime povezane dalekosežne posljedice kolonijalnih pothvata na samopercepciju potlačenih Afroamerikanaca, a naposljetku i podcrtati permanentnost zapadnjačke kulturne hegemonije koja, paradoksalno, proizlazi iz dramskoga pisma nastaloga unutar pokreta za crnačku emancipaciju.

Sažetak na engleskom/njemačkom jeziku (*maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima*):

Based on the selected plays by Amiri Baraka, Ed Bullins, Adrienne Kennedy, and Edgar White, the thesis will analyze the conventions of the Absurdist theater in African-American drama of the Black Arts Movement (1965–1975), which was formally founded in 1965 when Amiri Baraka opened the Black Arts Repertory Theater in Harlem, although the premiere of his award-winning play *Dutchman* (1964) may also be considered to be groundbreaking in the context of the movement. Following Martin Esslin’s seminal studies, the essay “The Theater of the Absurd” (1960) and the eponymous book (1961), the thesis aims to prove that the above-mentioned playwrights reject traditional dramatic conventions along the lines of the Absurdist theater, opting for static plots, illogical events, undefined settings, atrophied language, and flat characters. Relying on Fanon and Said’s postcolonial theory, Lewis Gordon’s Black existentialism and Frank B. Wilderson III’s notion of Afropessimism, the cause of the emergence of African-American Absurdist drama is to be illuminated, together with the far-reaching effects of colonial undertakings on the Black psyche and self-perception. Ultimately, the thesis highlights the

persistence of Western cultural hegemony, which can, paradoxically, be evidenced in plays written within the scope of an art movement dedicated to the cultural emancipation of Black culture and art.

Područje / polje / grana: humanističke znanosti / filologija / teorija i povijest književnosti

Uvod (*maksimalno 2000 znakova s praznim mjestima*):

Pokret Black Arts otpočeo je sredinom šezdesetih godina dvadesetoga stoljeća kao kulturni pandan političkome pokretu Black Power, a okupljao je niz afroameričkih umjetnika i intelektualaca koji su zagovarali umjetničko izražavanje zasnovano na afričkome kulturnom naslijeđu i suvremenome crnačkom iskustvu. Opisan u tekstu Larryja Neala “The Black Arts Movement” (1968.), koji će kasnije i A. Baraka nazvati manifestom, kao revolucionarni pokret koji će nerijetko i nasilnim dokidanjem bjelačkoga utjecaja promijeniti prirodu afroameričke umjetnosti, upućivao je na apsurdnost crnačke obespravljenosti koja je, proturječno, polovicom dvadesetoga stoljeća dramski izričaj pronasla u europskome antiteatru. Naime, teatar apsurdna razvio se sredinom dvadesetoga stoljeća kao odgovor dramatičara na sveopće ozračje egzistencijalne tjeskobe uslijed Drugoga svjetskog rata (1939.–1945.). Navedeni izraz skovao je Martin Esslin 1960., upotrijebivši ga prvi put u eseju “The Theatre of the Absurd”, a nedugo zatim i u istoimenoj knjizi (1961.) kako bi imenovao poetiku naizgled različitih europskih dramskih pisaca koji su djelovali u Francuskoj (S. Beckett, A. Adamov, E. Ionesco, J. Genet), ali i američkih autora poput Edwarda Albeeja. Prema Esslinu, drame ovih autora povezivalo je istovjetno pesimistično viđenje svijeta, tipizirani likovi koji su reducirani na marionete neke više volje, postupci koji su mahom lišeni logične motivacije, kao i besmisleni dijalozi koji su obično nadjačani grotesknim pojavama. Već u samim začecima kazalište apsurdna imalo je snažan odjek unutar afroameričke zajednice pa je svega sedam mjeseci nakon brodvejske premijere Beckettove drame *U očekivanju Godota* 1956. u režiji Herberta Berghofa, ovaj komad uprizoren na Broadwayju s crnačkom postavom pod istim redateljem. Povrh toga, tijekom pokreta Black Arts poetika apsurdna postala je dijelom izraza afroameričkih dramatičara koji su tragali za dramskom formom koja može prenijeti njihove revolucionarne stavove, počevši s dramom *Dutchman* (1964.) Amirija Barake.

Pregled dosadašnjih istraživanja (*maksimalno 5000 znakova s praznim mjestima*):

Premda začeci kazališta apsurdna sežu u antičku Grčku i prvotno se vezuju uz pisca stare atičke komedije Aristofana, a tijekom kasnijih epoha ponajviše uz dramu *Kralj Ubu* (1896.) avangardnoga pisca Alfreda Jarryja, sustavno proučavanje poetike apsurdna započelo je knjigom *The Theatre of the Absurd* (1961.) kazališnoga kritičara Martina Esslina koji je, uočivši nedvojbene sličnosti u njihovome stvaralaštvu, djelovanje nekolicine poslijeratnih dramatičara sveo pod zajednički nazivnik. Teatar apsurdna predmet je i brojnih suvremenih teatroloških istraživanja, ponajprije onih Michaela Y. Bennetta, autora knjiga *Reassessing the Theatre of the Absurd* (2011.) i *The Cambridge Introduction to Theatre and Literature of the Absurd* (2015.) te uredničkoga izdanja *The Routledge Companion to Absurdist Literature* (2024.).

Osjećaj metafizičke tjeskobe u dramama apsurda potječe iz egzistencijalističke filozofije Alberta Camusa razrađene u eseju “Mit o Sizifu” (1942.) koji apsurd vidi u uzaludnoj ljudskoj potrazi za smislom, uspoređujući stanje modernoga čovjeka s onime mitskoga Sizifa. Američki se filozof Lewis R. Gordon u članku “Existential Dynamics of Theorizing Black Invisibility” (1997.) oslanja na filozofiju egzistencijalizma u pokušaju razumijevanja rasističkih tendencija u društvu, ističući pritom utjecaje europske na crnačku egzistencijalističku misao, držeći kako se potonja ponajprije oslanja na učenje Jean-Paula Sartrea. Začetke ovoga filozofskog smjera vidi u djelima W. E. B. DuBoisa, Alaina Locke, Ralph Ellisona i Frantza Fanona, koji su smatrali da egzistencijalna tjeskoba Afroamerikanaca proizlazi iz izloženosti dvostrukim stvarnostima, odnosno iz sukoba između vlastitoga iskustva i nametnute bjelačke vizure (Gordon 69), što detaljnije razlaže u knjigama *Existential Africa: Understanding African Existential Thought* (2000.) i *Black Existentialism and Decolonizing Knowledge* (2023.).

Također, Shane Vogel u eseju “Waiting for Godot and the Racial Theater of the Absurd” (2022.) navodi da europska kriza polovice dvadesetoga stoljeća nije tek posljedica Drugoga svjetskog rata, nego, referirajući se na Aimé Césaire te Hannu Arendt, zakašnjeli ishod stoljetne kolonijalne i rasne opresije (potlačenosti) koja se ovoga puta materijalizirala na domaćemu tlu (22). Posljedično, Vogel ističe dodirne točke između europskoga teatra apsurda i crnačkoga egzistencijalizma počevši s afroameričkom brodvejskom reiteracijom Beckettova *Godota* (1957.), a potom i dramama koje potpadaju pod pokret Black Arts. Pored Vogela, poveznicu između kazališta apsurda i pokreta Black Arts uočili su znanstvenici Daphne S. Reed (1979.), Steven R. Carter (1980.), Geneviève Fabre (1983.), Paul K. Bryant-Jackson (1992.), James V. Hatch (2003.), Lotta M. Löfgren (2003.), Mike Sell (2005.), James Smethurst (2005.) te Anthony D. Hill (2009.). Budući da navedena istraživanja ne pružaju detaljniju analizu, predmet ovoga rada bit će raščlamba konvencija kazališta apsurda u odabranome dramskom korpusu pokreta Black Arts te njihova interpretacija unutar odabranoga metodološkog okvira koji uključuje relevantne filozofske, književnoteorijske te teatrološke spoznaje i teorije.

Značajnu ulogu u tumačenju ključnih postavki pokreta Black Arts ima članak Stevena R. Cartera “Commitment amid Complexity: Lorraine Hansberry’s Life in Action” (1980.) o recepciji poetike apsurda u opusu prethodnice pokreta Lorraine Hansberry—osobito u dramama *The Sign in Sidney Brustein’s Window* (1964.), *What Use Are Flowers?* (1962.) te neobjavljenoj parodiji Beckettova *Godota*, *The Arrival of Mr. Todog*—gdje dramatičarka upućuje kritiku apsurdističkoj filozofiji i kazalištu. Takav pristup zapadnjačkoj kazališnoj tradiciji zagovarao je i Larry Neal u eseju “The Black Arts Movement” (1968.), držeći kako bjelački kulturni senzibilitet dominira psihom crnačkih umjetnika i intelektualaca dvadesetoga stoljeća (30). Unatoč prvotnome pozivanju na revolucionarnu pobunu protiv takve estetike koja simbolizira zapadnjačku (eurocentrističku) hegemoniju, implementiranjem europske poetike apsurda u svoj opus dramatičari pokreta Black

Arts potvrdili su Nealovu tvrdnju o neravnoteži hijerarhijskoga odnosa bijele i crne rase u umjetnosti pri čemu se Afroamerikanci ne mogu oduprijeti bjelačkom utjecaju.

Nadalje, pitanjem bjelačke kulturne hegemonije bavi se postkolonijalni teoretičar Edward Said čije teze o zapadnjačkoj konceptualizaciji Istoka, razrađene u knjigama *Orientalism* (1978.) i *Culture and Imperialism* (1993.), ujedno osvjetljaju politički i umjetnički utjecaj bijele na crnu rasu. Said preuzima koncept *kulturne hegemonije* od marksističkoga teoretičara A. Gramscija kako bi opisao stanje idejne dominacije vladajuće klase nad drugom, kulturološki različitom grupom. Posljedično, orijentalizam tumači kao diskurs moći utemeljen na pretpostavci o suverenosti Zapada nad drugim kulturama, koji se ogleda i u književnome diskursu, s ciljem očuvanja statusa dominantne grupe. Značajno mjesto u postkolonijalnoj teoriji pripada Frantz Fanonu koji u djelima *Black Skin, White Masks* (1952.) i *The Wretched of the Earth* (1961.) navodi posljedice takvoga hijerarhijskog odnosa na umjetnost crne rase, ističući da, uslijed ideološkoga uvjetovanja o zapadnjačkoj kulturnoj nadmoći kolonizirani subjekt pribjegava bjelačkim modelima umjetnosti s ciljem ulaska u elitnu kulturu.

Cilj i hipoteze istraživanja (maksimalno 700 znakova s praznim mjestima):

Cilj je istraživanja identificirati konvencije teatra apsurdna u dramskome pismu pokreta Black Arts te ih interpretirati pomoću odabranoga metodološkog okvira koji uključuje relevantne filozofske, književnoteorijske te teatrološke spoznaje i teorije. Rad počiva na sljedećim hipotezama: 1.) Dramatičari pokreta Black Arts primjenjuju zapadnjačke dramske forme u oblikovanju vlastitoga političkog (i) dramskog teksta. 2.) Dramski su se pisci oslanjali na naslijeđe antiteatra u trenucima društveno-političkih kriza. 3.) Odjeci poetike apsurdna nadilaze geografske granice klasifikacije Martina Esslina. 4.) Zapadni književni kanon ideološki je konstrukt koji permanentno utječe na globalnu umjetničku produkciju, pa tako i na dramsku produkciju pokreta Black Arts, osujećujući kulturnu emancipaciju Drugih.

Korpus i metodologija istraživanja (maksimalno 6500 znakova s praznim mjestima):

Istraživački korpus ovoga rada čine afroamerički dramski tekstovi praizvedeni tijekom pokreta Black Arts (1965.–1975.):

1. Amiri Baraka, *Dutchman* (1964.)
2. Amiri Baraka, *Great Goodness of Life: A Coon Show* (1967.)
3. Amiri Baraka, *Home on the Range* (1968.)
4. Amiri Baraka, *Police* (1968.)
5. Ed Bullins, *How Do You Do: A Nonsense Drama* (1965.)
6. Ed Bullins, *The Electronic Nigger* (1968.)
7. Ed Bullins, *The Man Who Dug Fish* (1969.)
8. Ed Bullins, *The Gentleman Caller* (1969.)
9. Adrienne Kennedy, *Funnyhouse of a Negro* (1964.)
10. Adrienne Kennedy, *The Owl Answers* (1965.)

11. Adrienne Kennedy, *A Rat's Mass* (1966.)
12. Adrienne Kennedy, *A Lesson in Dead Language* (1968.)
13. Edgar White, *The Mummer's Play* (1965.)
14. Edgar White, *Seigismundo's Tricycle* (1969.)
15. Edgar White, *Fun in Lethe* (1970.)
16. Edgar White, *The Crucificado* (1972.)

Uvodni dio doktorskoga rada činit će pregled teme, istraživačkih ciljeva i hipoteza te metodologije koja će biti korištena u analizi predloženoga korpusa afroameričkih drama. Istraživanje se zasniva na induktivno-deduktivnoj metodi—temeljem postojećih postulata o kazalištu apsurdna postaviti će se hipoteza o prisutnosti apsurdističke poetike u odabranome korpusu, a analizom pojedinačnih dramskih tekstova doći će se do zaključka o prisutnosti navedene poetike u afroameričkoj drami. Uz analizu, koristit će se i metode sinteze, apstrakcije, generalizacije, specijalizacije, komparacije, deskripcije te analogije kako bi se potvrdile postavljene hipoteze o hegemoniji Zapadne (bjelačke) misli i umjetnosti.

Središnji dio rada bit će podijeljen na dva dijela, onaj teorijski i analitički. Teorijski će dio pružiti pregled dosadašnjih istraživanja te uvid u relevantne teorijske spoznaje iz znanosti o književnosti, teatrologije te filozofije kako bi se rastumačila analogija između apsurdističkoga kazališta i pokreta Black Arts. Najprije će se izložiti temeljne postavke ovoga afroameričkog umjetničkog pokreta, potom će se prikazati razvoj crnačkoga egzistencijalizma te njegova povezanost s teatrom apsurdna, Saidova i Fanonova postkolonijalna teorija kojom će se nastojati razjasniti odnosi moći između bijele i crne rase u zapadnjačkome društvu, te afropesimizam Franka Wildersona koji crnačko iskustvo promatra kroz prizmu ropstva. Pored navedenih teorijskih pristupa, u raščlambi će se koristiti teorija interseksionalnosti Kimberlé Crenshaw kako bi se objasnio inferiorni status Adrienne Kennedy unutar analiziranoga pokreta te, posljedično, i ženskih likova u dramama. Analizu rada činit će četiri glavna pododjeljka usmjerena na interpretaciju dramskih predložaka Amirija Barake, Eda Bullinsa, Adrienne Kennedy te Edgara Whitea u kojima će se, uz primjenu navedenih teorijskih modela, iščitavati odrednice antiteatra. Prema potrebi, metodološki okvir učvrstit će se i dopuniti dodatnim spoznajama rodni i rasni teorija, potom feminizma te egzistencijalizma.

U završnome će se dijelu rada iznijeti zaključak, konačna zapažanja, potencijal za daljnja istraživanja te naposljetku priložiti popis korištene literature.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (maksimalno 500 znakova s praznim mjestima):

Ovo doktorsko istraživanje donosi prvo sustavno proučavanje dramskih tekstova pokreta Black Arts kako u hrvatskom tako i u svjetskom filološkom kontekstu, čime značajno doprinosi disciplini. Iščitavanjem odabranih drama Amirija Barake, Eda Bullinsa, Adrienne Kennedy i

Edgara Whitea u kontekstu antiteatra uspostaviti će se novi metodološki pristup afroameričkome kazalištu, a poglavito pokretu Black Arts, koji će se kasnije moći primijeniti u analizi drugih djela iz istoga razdoblja. Osim toga, razjasnit će se mehanizmi hegemonijskih odnosa koji utječu na umjetničku produkciju dramatičara unutar toga pokreta. Predloženo istraživanje ujedno nastoji proširiti i prevrednovati postojeći književni kanon koji je nerijetko ograničavan na bjelačke pisce te njihova djela, čime se u doktorskom radu osvjetljava problematika rasizma ukorijenjena u američko društvo od njegova osnutka.

Popis literature (maksimalno 15 referenci):

1. Bennett, Michael Y. *Reassessing the Theatre of the Absurd*. Palgrave Macmillan, 2011.
2. Camus, Albert. *The Myth of Sisyphus*. Knopf Doubleday Publishing Group, 1991.
3. Carter, Steven R. "Commitment amid Complexity: Lorraine Hansberry's Life in Action." *MELUS*, vol. 7, br. 3, 1980, str. 39–53.
4. Esslin, Martin. "The Theatre of the Absurd." *The Tulane Drama Review*, vol. 4, br. 4, 1960, str. 3–15.
5. Esslin, Martin. *The Theatre of the Absurd*. Anchor Books, 1961.
6. Fanon, Frantz. *Black Skin, White Masks*. Pluto Press, 1986.
7. Fanon, Frantz. *The Wretched of the Earth*. Grove Press, 1963.
8. Gordon, Lewis R. *Black Existentialism and Decolonizing Knowledge*, uredili Rozena Maart i dr. Bloomsbury, 2023.
9. Gordon, Lewis R. *Existentialia Africana: Understanding Africana Existential Thought*. Routledge, 2000.
10. Gordon, Lewis R. "Existential Dynamics of Theorizing Black Invisibility." *Existence in Black: An Anthology of Black Existential Philosophy*, uredio Lewis R. Gordon, Routledge, 1997, str. 69–79.
11. Neal, Larry. "The Black Arts Movement." *The Drama Review: TDR*, vol. 12, br. 4, 1968, str. 28–39.
12. Said, Edward. *Culture and Imperialism*. Vintage Books, 1994.
13. Said, Edward. *Orientalism*. Vintage Books, 1979.
14. Vogel, Shane. "Waiting for Godot and the Racial Theater of the Absurd." *PMLA*, vol. 137, br. 1, 2022, str. 19–35.
15. Wilderson, Frank B. *Afropessimism*. Liveright, 2020.

V. INFORMACIJE O PREDLOŽENOM MENTORU

Titula, ime i prezime predloženog mentora: izv. prof. dr. sc. Ljubica Matek

Kompetencije predloženog mentora (objave, projekti, nastavni rad, mentorsko usavršavanje):

Objave:

- Matek, Ljubica. "Through the Looking-Glass: The Gothic Victim in Jordan Peele's *Us*." *Re-Imagining the Victim in Post-1970s Horror Media*, uredili Madelon Hoedt i Marko Lukić, Amsterdam University Press, 2024, str. 79–94.
- Matek, Ljubica. "Grad u zaleđu i zaleđe u gradu: rituali krvoprolića u pripovijetci *U brda*, gradovi Clivea Barkera." *Preispisivanje urbanog prostora u anglofonoj književnosti i kulturi*, uredile Vesna Ukić Košta i Monika Šincek Bregović, Sveučilište u Zadru, 2023, str. 31–46.
- Matek, Ljubica i Jelena Pataki Šumiga. "The (Ab)Use of Language in Twentieth Century British Dystopias." *Jezik, književnost, moć – Language, Literature, Power*, uredili Biljana Mišić Ilić i dr., Filozofski fakultet u Nišu, 2023, str. 359–70.
- Matek, Ljubica i Jasna Poljak Rehlicki. "The Image of a Nation in Angie Thomas's *The Hate U Give* (2017)." *Anafora*, vol. 9, br. 2, 2022, str. 223–39.
- Matek, Ljubica. "Who Owns the City? China Miéville's *The City and The City* as an Urban Gothic Dystopia." *Studies in Gothic Fiction*, vol. 6, br. 2, 2020, str. 16–26.
- Matek, Ljubica i Jelena Pataki Šumiga. "Kazuo Ishiguro's *Never Let Me Go* as a Posthumanist Dystopia." *Essays in Honour of Boris Berić's Sixty-Fifth Birthday: What's Past Is Prologue*, uredili Gabrijela Buljan i dr., Cambridge Scholars Publishing, 2020, str. 3–20.
- Matek, Ljubica. "Epic Theatre and the Culture of Spectacle. Aesthetic Figuration of Body and Race in Suzan-Lori Parks' *Venus*." *Exploring the Black Venus Figure in Aesthetic Practices*, uredili Jorunn Svensen Gjerden i dr., Brill–Rodopi, 2019, str. 129–48.
- Matek, Ljubica i Jasna Poljak Rehlicki. "Going Home: Narrating Maturity and Safety in Lorraine Hansberry's *A Raisin in the Sun* and Nick Hornby's *How to Be Good*." *Umjetnost riječi*, vol. 60, br. 3–4, 2016, str. 291–306.

Projekti:

1. *Nasilje u suvremenim adaptacijama i popularnoj kulturi* (2024.–2025.)
2. *Antropogene i antropocentrične kulturne veze: Hrvatska i anglofonija* (2024.)
3. *Erasmus IP Cultural Landscapes: Negotiating Cultural Encounters with the English-Speaking World* (2011.–2014.)
4. *Transkulturalnost/transmedijalnost: britanske/američke, njemačke i hrvatske filmske adaptacije književnosti u razdoblju 1990.–2015. (2016.–2017.)*

Nastavni rad:

Prijediplomski studij: Pregled engleske književnosti I (od početaka do sredine 18. stoljeća), Pregled engleske književnosti II (od romantizma do danas), Likovna umjetnost i književnost, Književnost u kulturi i društvu

Diplomski studij: Književnost i film

Poslijediplomski studij: Drugi i drukčiji u američkoj književnosti, Predodžba obitelji u anglofonoj književnosti, Gotička književnost, Shakespeare

Vanjska suradnja:

Prijediplomski studij: Književnost britanskog realizma (Filozofski fakultet u Puli)

Poslijediplomski studij: Gotička književnost i estetika prekoračenja (Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu)

Mentorsko usavršavanje:

1. „Mentorska izvrsnost: ključ uspješnog doktorskog obrazovanja“, Filozofski fakultet u Osijeku, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, 20. Studenoga 2024.
2. “Podrška studiranju studentima sa psihičkim teškoćama.”, izv. prof. dr. sc. Ana Kurtović, Filozofski fakultet u Osijeku, 7. ožujka 2024.
3. “Mogu li otvoreni obrazovni sadržaji unaprijediti kvalitetu nastave?”, SRCE – Zagreb, 6. ožujka 2024.
4. “Etika znanstvenog rada”, 5. srpnja 2023., Filozofski fakultet u Osijeku
5. “Uvođenje društveno korisnog učenja u nastavu”, 4. travnja 2023., Filozofski fakultet u Osijeku
6. “Mentor i doktorand – tim koji ne odustaje”, Filozofski fakultet u Osijeku, 11. travnja 2022.
7. “Izazovi kvalitetnog mentorstva – teorije, istraživanja i primjeri dobre prakse”, Filozofski fakultet u Osijeku, 8. travnja 2022.
8. Okrugli stol “Metodički izazovi virtualne nastave”, Filozofski fakultet u Osijeku, 5. svibnja 2021.

E-pošta: lmatek@ffos.hr

Titula, ime i prezime drugog predloženog mentora *(ako se predlaže sumentor):*

Kompetencije drugog predloženog mentora (objave, projekti, nastavni rad, mentorsko usavršavanje) *(ispuniti samo ako se predlaže sumentor):*

E-pošta drugog mentora *(samo ako se predlaže sumentor):*

VI. IZJAVA

Izjavljujem da nisam prijavila istovjetnu temu doktorskog rada ni na jednom drugom sveučilištu.

U Osijeku, 18. prosinca 2024.

Potpis

Lucija Periš

Napomene:

U slučaju da predložena tema uključuje znanstvena istraživanja na ljudima ili životinjama uz prijavu teme doktorskog rada doktorand mora priložiti suglasnost etičkog povjerenstva nositelja doktorskog studija, a po potrebi i suglasnost etičkog povjerenstva druge institucije koja je uključena u istraživanje.

Molimo Vas da ispunjeni Obrazac 1 pošaljete u elektroničkom ili u tiskanom obliku (potpisan) suradniku za doktorski studij u Ured za studentska pitanja.